

פרק 9: רפסודייה (שיט על רפסודה)

* ראו את ההנחיות לפעילויות מים אחרות בחוזר מנכ"ל תשס"ב/6(ב)27-5.1:

 http://cms.education.gov.il/EducationCMS/applications/mankal/arc//sb6bk5_1_27.htm

1. כללי
א. שיט ברפסודות יתקיים רק בכינרת ורק במסגרת הפעילות המכונה "רפסודייה" על-פי שני השלבים האלה:
 1. **שלב ראשון:** התארגנות ובניית הרפסודות ביבשה (ייקרא "בניית רפסודה").
 2. **שלב שני:** הכנסת הרפסודות למי הכינרת וביצוע שיט על גביהן (ייקרא "משט הרפסודייה").
2. בעלי תפקידים
א. "**אחראי משט הרפסודייה**": היוזם של פרויקט הרפסודייה והאחראי עליו מעת בניית הרפסודות, דרך ביצוע המשט ועד תום הפירוק ושילוח המשתתפים לבתיהם.
ב. "**מדריך בנייה ראשי**": מלווה את ההדרכה ואת הפיקוח על הבנייה, וכן מדריך ומפקח במהלך המשט.
ג. "**מהנדס ימי**": מפקח ומאשר את בניית הרפסודות.
ד. "**קצין בטיחות ימי**": בעל תעודת משיט, שעיסוקו הוראות ימאות. תפקידו לפקח ולייעץ בכל שלבי הפעילות של הרפסודייה. קצין הבטיחות הימי יאושר על-ידי מינהל הספנות והנמלים בנוהל דומה לנוהל אישור בטיחות באגודות ימיות. הגשת האישור של קצין הבטיחות הימי תיעשה 14 יום לפני ביצוע משט הרפסודייה.
ה. "**אחראי רפסודייה**": מדריך בוגר, שגילו 20 שנה ומעלה, והאחראי על הפעלת צוות הרפסודה בזמן בניית הרפסודה, בזמן המשט ובזמן פירוק הרפסודה.
3. מועדים
הרפסודייה תיערך בחודשים יוני-אוגוסט.
4. החניכים
החניכים יהיו מסיימי כיתה ט' ומעלה, היודעים לשחות והמצוידים באישור הסכמה בכתב מההורים.
5. מספר השייטים על רפסודה
מספר האנשים/השייטים על רפסודה יהיה לפי המפתח של מטר מרובע אחד לפחות לכל אדם הנמצא על הרפסודה. בכל מקרה לא יהיה מספר המשתתפים על רפסודה יותר מ-25 איש (כולל אחראי הרפסודה).

6. מספר הרפסודות במשט

- א. במשט אחד של רפסודייה ישתתפו 30 רפסודות לכל היותר.
- ב. אם יהיה צורך לצרף עוד רפסודות, יש לפנות למינהל הספנות לקבלת אישור.
- ג. לא יקוים יותר ממשט אחד ביממה.

7. בניית הרפסודה

- א. בניית הרפסודה מותרת בכפיפות לתנאי האישור של משרדי החינוך והפנים.
- ב. בניית הרפסודה תיעשה על-פי תוכניות בנייה, שאושרו הן על-ידי מהנדס ימי הן על-ידי מהנדס מינהל הספנות והנמלים. אפשר לקבלן ממנהל מחלקת הבטיחות במשרד החינוך.
- ג. את שלב בניית הרפסודה ילווה מתחילתו ועד סופו קצין בטיחות ימי, שימונה על-ידי הגורם המבצע את פרויקט הרפסודייה.
- ד. המהנדס הימי ילווה את תהליך בניית הרפסודה.
- ה. לפני היציאה למשט יאושרו הרפסודות על-ידי מהנדס ימי.

8. הכנה

- א. ישיבת הכנה בנושא "הוראות בטיחות" לאחראי פרויקט הרפסודייה מטעם משרד החינוך ובשיתוף מינהל הספנות והנמלים תתקיים פעם בשנה.
- ב. לפני מועד הביצוע של משט הרפסודייה יתבצע "יום הכנה למשט הרפסודייה" ("ההכנה"), ובו ישתתפו נציגי הקבוצות המשמשים בתפקיד "אחראי הרפסודה".

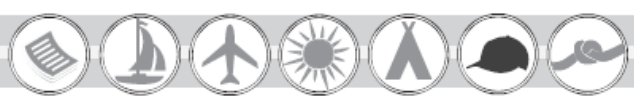
9. אבטחה, ליווי ורפואה

- א. המשט יאובטח וילווה על-ידי סירות ליווי מהירות (סירות מסחריות). מספר הסירות יהיה בהתאם למספר הרפסודות על-פי המפורט בטבלה:

מספר הרפסודות	עד 7	בין 8-14	בין 15-21	בין 22-28	מעל 28
מספר הרפסודות	2	2	3	4	5

- ב. רפסודייה, שבה מעל 100 משתתפים, תלווה על-ידי ספינה מסחרית אחת לפחות, שהקיבולת שלה תהיה לפחות 100 נוסעים (או על-ידי 2 ספינות בנות 55 נוסעים). על הספינה לעמוד בדרישות אלה:

1. על הספינה יעמוד צופה, שישמור על קשר עין מתמיד עם כל הרפסודות המשתתפות במשט.
2. על ספינת הליווי יהיה ציוד זה: טלפון נייד, 2 סולמות חבלים מוכנים לפריסה, המחוברים ומקובעים לדופן המועדפת, 4 חבלי זריקה באורך 25 מ' לפחות, פנדרים פרוסים מראש ב-2 מקומות מועדפים (לפינוי נפגעים שאינם מסוגלים להשתמש בסולם חבלים) ומכשיר V.H.F, הכולל את ערוץ 11.
- ג. במשט של מעל 300 איש יש להוסיף ספינת-אם.

- ד. מספר החובשים שישתתפו במשט ייקבע על-פי המצוין באישור הבטחוני (מקום החובשים ייקבע על-פי ההנחיות של אחראי משט הרפסודייה).
- ה. משט, שמספר משתתפיו יהיה מעל 100 איש, מחייב השתתפות רופא. הרופא ימוקם על גבי ספינת-האם ויצויד במכשיר קשר/בטלפון סלולרי.
- ו. הספינה, שעליה נמצא הרופא, תהיה הספינה הגדולה, ויונף עליה דגל לבן ועליו מגן דוד אדום.
- ז. במהלך המשט יימצא על החוף אמבולנס, ובו ציוד החייה. צוות האמבולנס, הרופא והאחראי על משט הרפסודייה יצוידו במכשיר קשר/בטלפון סלולרי ויהיו זמינים כל זמן המשט. מקום האמבולנס ייקבע על-ידי אחראי משט הרפסודייה.

10. תדריכים

- א. באחריותו של האחראי למשט הרפסודייה להכין לכל אחראי רפסודייה מסמך, המתאר מקרים ותגובות (ראו סעיף 17 בהמשך).
- ב. לפני היציאה למשט יש לכנס את כל משתתפי הרפסודייה ולתדרך אותם בכל הוראות הבטיחות. את ההנחיות יתנו האחראי על משט הרפסודייה וקצין הבטיחות הימי.

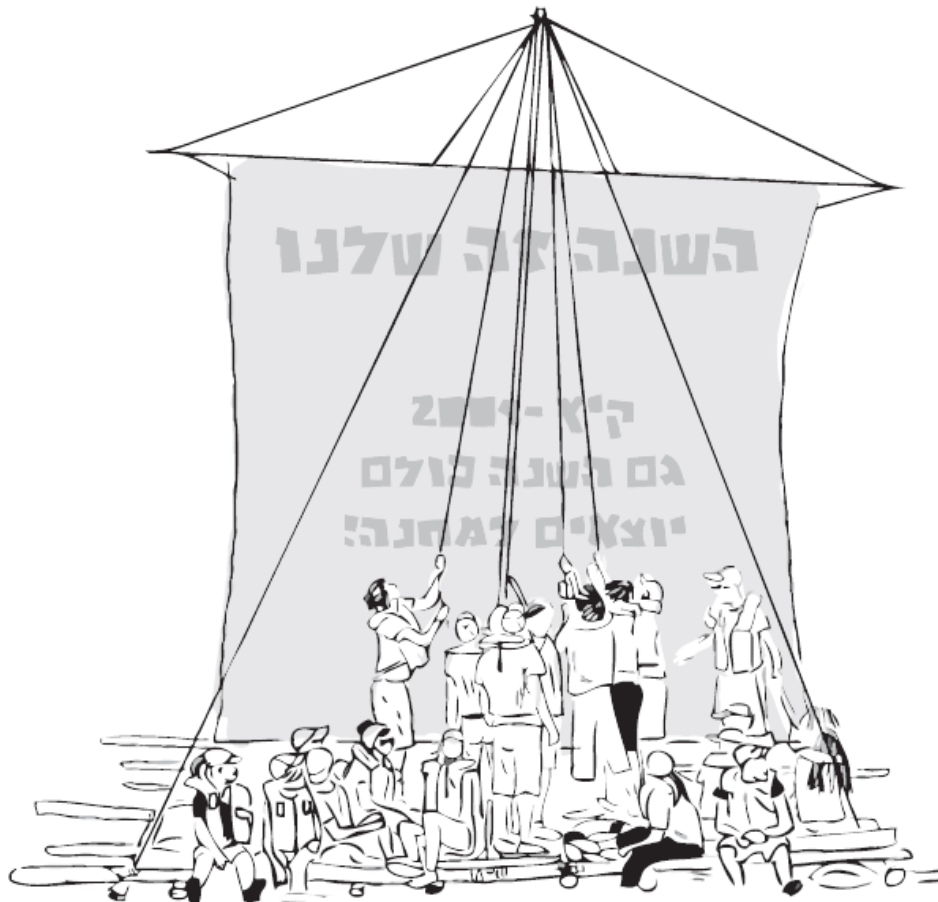
11. היציאה לרפסודייה

- א. אם הרפסודייה סמוכה לפעילות נוספת או לחלק ממנה, יש להביא בחשבון בתכנון את הגורמים הבאים, ולהתייחס לכך בתיק בטיחות ובבקרת האיכות: שעות שינה, רמת עייפות ושחיקה של המשתתפים (צוות מנהל/חלוץ, מדריכים, צוות בוגר, חניכים), מאזן הנזלים של המשתתפים, נהיגה לפני ואחרי.
- ב. היציאה תהיה מחוף שאושר על-ידי הגורמים המאשרים.
- ג. כל רפסודה תוגדר בספרור שוטף מ-1 והלאה.
- ד. היציאה למשט הרפסודייה תהיה בנוכחות מציל ים מוסמך.
- ה. את משט הרפסודייה ילווה מתחילתו ועד סופו קצין בטיחות ימי. הוא יימצא על גבי סירת ליווי מהירה.
- ו. לפני היציאה למשט יעדכנו האחראי על משט הרפסודייה, המהנדס הימי וקצין הבטיחות הימי את מנהל נמל טבריה או את בסיס ים כינרת (משטרת החופים) במספר המשתתפים המדויק היוצאים למשט הרפסודייה.
- ז. לפני היציאה למשט תוכן על-ידי האחראי על הרפסודה רשימה עדכנית של אנשי הצוות היוצאים למשט. הרשימה תכלול את הפרטים האלה: שם ושם משפחה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון בבית, והיא תימסר לאחראי על משט הרפסודייה.
- ח. האחראי יעביר את הרשימות למוקד עורף הרפסודייה, ושם ירוכזו כל רשימות משתתפי המשט. לא תצא להפלגה רפסודה, שלא קיבלה "אישור שיט" מאחראי משט הרפסודייה או ממי שהוסמכו לכך על-ידי האחראי על המשט: קצין הבטיחות הימי או המהנדס הימי.
- ט. לא תינתן הוראת הפלגה לרפסודות ללא נוכחות סירות ליווי.
- י. לא תינתן הוראת הפלגה לפני שכל האנשים הנמצאים על הרפסודה יחגרו חגורות ציפה תקינות, יחבשו כיסוי ראש וינעלו נעליים (רצוי עמידות במים).

- יא. בעת תקלה, המחייבת ירידת אדם למים לצורך תיקון הרפסודה, יורד המפרש, ויירד האדם שנבחר על-ידי אחראי הרפסודה. אדם זה חייב לדעת לשחות היטב, ויהיה חגור בחגורת ציפה וקשור בחבל ב"קשר הצלה" לרפסודה בפיקוח קצין בטיחות ימי/אדם, שהוסמך מטעמו והנמצא על סירת הליווי.
- יב. יש להקפיד שאיש מאנשי הרפסודה לא יירד למים בזמן המשט.
- יג. אם נפל אדם למים, יש להוריד מיד את המפרש, להזהיר את הרפסודות המתקרבות לסביבת הרפסודה ולמשות במהירות את הנופל. הפעולה תבוצע על-ידי אנשי הרפסודה או על-ידי אנשי סירות הליווי.
- יד. השיט יתבצע בשעות האור בלבד. זמן השיט המשוער: בין שעתיים וחצי לארבע שעות. יש לתכנן את השיט באופן שיסתיים כשעה לפני רדת החשיכה.
- טו. אין לצאת לשיט לאחר השעה 15:30.
- טז. היציאה לשיט מותנית במזג האוויר ובכיוון הרוח הכללי (הרוח הנדרשת היא רוח מערבית).
- יז. אין לצאת, אם מהירות הרוח עולה על 40 קמ"ש (21 קשר) .
- יח. אם המשט נכנס לשעות החשיכה, על אנשי הרפסודה להתרכז ליד התורן ולהדליק אמצעי תאורה לסימון הרפסודה. אחראי הרפסודה יבצע מפקד נוכחות (ספירת המשתתפים) כל 10 דקות עד לסיום החילוץ ולהגעה לחוף מבטחים.
- יח. כל אחד מאנשי צוות הרפסודה יקבל מאחראי הרפסודה "מספר ברזל" לביצוע בדיקת נוכחות במהלך המשט.
- יט. יש למנוע התנגשות בין הרפסודות.

12. הוראות ל"נחיתה": סיום המשט

- א. הנחיתה תבצע בחוף מסודר, שתואם ואורגן לכך מראש.
- ב. יש "לנחות" במקום שנקבע מראש והוצג בהכנה לפני אחראי הרפסודייה.
- ג. יש לבצע ניווט בדיוק מרבי לאורך כל המשט. אם נוצרת סטייה משמעותית, המקשה לבצע נחיתה בחוף שתואם לכך מראש, יש להוריד מפרש ולהזעיק את אחת מסירות הליווי לצורך שיפור הכיוון ותיקונו.
- ד. חשוב להצטייד בכלים לפירוק הרפסודה, כגון שקיות ניילון וסכיני מטבח. השימוש ב"סכין יפנית" אסור בהחלט.
- ה. בעת ההתקרבות לחוף יש להתכונן להורדת המפרש.
- ו. לקראת נגיעת הרפסודה בקרקע/בחוף יש להוריד את המפרש ולהרים את ההגה.
- ז. אנשי הצוות יירדו לצדי הרפסודה בלבד. בשום מקרה אין לרדת לחלקה הקדמי ולחלקה האחורי של הרפסודה.
- ח. כל אנשי הצוות יעלו בכוחות משותפים את הרפסודה על החוף תוך הרמתה מהצדדים בלבד. אין לפרק את הרפסודה בתוך המים.

13. תפקידו ואחריותו של אחראי הרפסודה

- את שלבי הבנייה והמשט של הרפסודה, מתחילתם ועד סופם, ילווה באופן צמוד אחראי הרפסודה. הוא יהיה אחראי על הבטיחות במהלך פרויקט הרפסודייה. **ואלה תחומי אחריותו:**
- א. עליו לדאוג להימצאות כל הציוד על הרפסודה, בהתאם למפורט בסעיף 15 בהמשך.
 - ב. עליו לוודא שכל אדם הנמצא על הרפסודה יחגור חגורת ציפה תקנית, יחבוש כיסוי ראש וינעל נעליים לאורך כל זמן המשט.
 - ג. עליו להקפיד שאף משתתף מצוות הרפסודה לא יירד למים בזמן השיט.
 - ד. עליו להקפיד שאנשי צוות הרפסודה יישבו במשך כל זמן השיט - להוציא בעלי תפקידים הקשורים לתפעול הרפסודה.
 - ה. עליו לוודא שהרפסודה לא תגרור דבר (כגון מזרנים צפים, גלגלי ים וכדומה).
 - ו. עליו לדאוג שהרפסודה, שהוא אחראי עליה, לא תיקשר לרפסודה אחרת - אלא אם הוחלט על כך על-ידי קצין הבטיחות הימי או על-ידי האחראי על משט הרפסודייה.
 - ז. טרם היציאה למשט עליו להכין רשימה עדכנית של אנשי צוות הרפסודה היוצאים למשט, כולל שם פרטי ושם משפחה, מס' תעודת הזהות ומס' הטלפון בבית. זו תימסר לאחראי על משט הרפסודייה.

14. תפקידו של קצין הבטיחות הימי

- א. לפני היציאה למשט ייכנס לתפקידו קצין הבטיחות הימי, שאושר על-ידי מינהל הספנות והנמלים.
- ב. קצין הבטיחות הימי ילווה את פרויקט הרפסודייה ויהיה נוכח ביום בניית הרפסודות ובמשט, עד לאחר פירוק כל הרפסודות בחוף הנחיתה.
- ג. לא תצא להפלגה רפסודה, שלא קיבלה "אישור שיט" מידי קצין הבטיחות הימי.
- ד. לפני היציאה למשט יש לכנס את משתתפיו ולתדרך אותם בכל הוראות הבטיחות הקשורות למשט הימי.

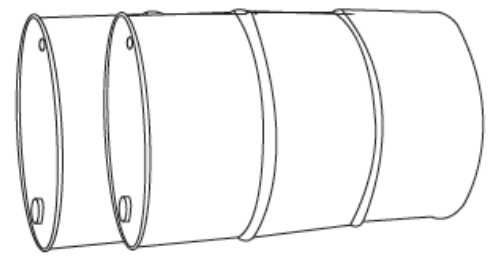
- ה. ברשותו של קצין הבטיחות הימי יימצאו הרשימות המעודכנות של מספר הרפסודות ומספר המשתתפים על כל אחת מהם.
- ו. קצין הבטיחות יישאר בתפקידו עד להגעת הרפסודה האחרונה לחוף, ספירת כל המשתתפים וסיום פירוק כל הרפסודות.

15. ציוד הרפסודה

- א. הכנת כל הציוד על הרפסודה היא באחריות אחראי הרפסודה. על כל רפסודה יימצא ציוד זה: תיק עזרה ראשונה תקני, מים לשתייה (3 ליטרים לאדם לפחות), פנס אטום למים (פנס ימי), 4 "סטיקלייטים", שלט זיהוי הרפסודה, דגל הנמצא על התורן ומציין את המספר הסידורי של הרפסודה, גלגל הצלה הקשור לחבל באורך 25 מ' לפחות, נר עשן צף.
- ב. לכל אדם המשתתף במשט הרפסודייה צריכה להיות במשקוקית.
- ג. ארגון הציוד על הרפסודה ייעשה בשלבים האחרונים לפני הורדת הרפסודה למים.
- ד. ברפסודה יהיה דגלון אדום במידות 40x30 ס"מ, מחובר למוט עץ באורך 60 ס"מ. הוא יסמן לסירת הליווי להגיע לרפסודה בעת מצוקה.
- ה. אחראי הרפסודה יכין טבעת גרירה לשם התחברות לסירה גוררת בעת הצורך. טבעת הגרירה תחובר למגדלית הרחובית ותורכב מחבל בקוטר 12 מ"מ, שמחוברת אליו טבעת ברזל (קרבינר).

16. אישורים ודיווחים

- א. דיווח למשרד החינוך – המחלקה לתנועות הנוער: **כחודש לפחות** לפני מועד תחילת הרפסודייה ידווח מרכז ההנהגה למשרד החינוך באמצעות מטה התנועה על מועד הרפסודייה, על מספר הרפסודות ועל מספר המשתתפים משוער.
- ב. דיווח למנהל נמל טבריה: כחודש לפחות לפני מועד הרפסודייה יש לדווח פרטים אלה: מועד המשט, מספר המשתתפים המשוער, מספר הרפסודות המשוער, חוף היציאה להפלגה, חוף הנחיתה, שם המהנדס הימי המלווה את פרויקט הרפסודייה, שם קצין הבטיחות הימי.
- ג. דיווח נוסף למנהל נמל טבריה: שבועיים לפני מועד הרפסודייה יש לדווח פרטים אלה: מספר המשתתפים המדויק, מספר הרפסודות, חוף היציאה להפלגה, חוף הנחיתה, מספר סירות הליווי ומס' הרישוי שלהן, שם המהנדס הימי המלווה את פרויקט הרפסודייה, שם קצין הבטיחות הימי.
- ד. יש לשלוח לראש מינהל הספנות את פרטי קצין הבטיחות הימי ולצרף לאישור תעודות הסמכה.

על האחראי של משט הרפסודייה להפיץ מסמך,

המתאר מקרים ותגובות בזמן המשט על-פי נהלים אלה:

1. נוהל חילוץ מהמים של איש צוות הרפסודה:

- א. אחראי הרפסודה יודא כי אנשי הצוות שעל הרפסודה יודעים לשחות, וכי כל אחד חגור בחגורת הצלה תקנית.
- ב. אם אירעה נפילה, יש לבצע פעולות אלה:

1. כל אדם, המבחין באדם הנופל למים, יצעק: "אדם נפל למים! אדם נפל למים!".
2. יש לזרוק למים גלגל הצלה קשור לחבל חירום, שאורכו לפחות 25 מ'.
3. יש להוריד את מפרש הרפסודה.
4. יש להזעיק סירות ליווי.
5. אם הנופל אינו מתפקד, אזי נוסף לכל הפעולות שהוזכרו יירדו למים שני אנשי צוות, שחיינים טובים, כדי להציל את הנופל. אנשים אלה יקבעו מראש כ"צוות חילוץ".
6. לאחר חילוץ יטופל הנופל על-ידי הצוות הרפואי המלווה את המשט.

2. נוהל הטיפול בפגיעה ב"גוף הרפסודה" או במערך של תורן המפרש:

- א. צוות הרפסודה יפעל לתיקון התקלה, ובמידת הצורך יוריד את המפרש ויסתייע בעזרה מסירת הליווי.
- ב. אם הרפסודה נפגעה, יחליט אחראי הרפסודה, בתיאום עם קצין הבטיחות הימי, לגבי סוג התיקון הנדרש ולגבי תקינותה וכשרה של הרפסודה להמשיך השתתפותה במשט.

3. נוהל חילוץ איש צוות הרפסודה לסירת ליווי מהירה:

- א. סירת הליווי תתקרב אל הרפסודה בצד שבמורד הרוח.
- ב. העברת איש הצוות אל סירת הליווי תיעשה בעזרת צוותי הרפסודה וסירת הליווי.
- ג. אם הפיניו מהרפסודה נעשה כתוצאה מפגיעה גופנית, יתבצע הפיניו על-פי שיקול דעת הצוות הרפואי ובהנחייתו.

4. נוהל העברת אנשי הרפסודה לספינת חילוץ:

- א. העברת אנשי הרפסודה לספינת חילוץ תבוצע בהתאם לשיקול הדעת של אחראי משט הרפסודייה וקצין הבטיחות הימי.

5. נוהל נחיתה הרפסודות אם הים גלי:

- א. 100 מ' לפני קו החוף, שבו מתבצעת הנחיתה, יש להוריד את המפרש.
- ב. 30 מ' לפני החוף יש להרים את הגה הכיוון של הרפסודה.
- ג. בעת נגיעת הרפסודה בחוף הנחיתה יירד הצוות לצדי הרפסודה בלבד.
- ד. לא יתבצע פירוק הרפסודה כשהיא בתוך המים.

6. נוהל הסעלת מצוף עשן:

- א. מצוף עשן יעמוד לרשות רופא המשט לצורך הנחתת מסוק לעת חירום.
- ב. אחראי משט הרפסודייה ימנה צוות להנחתת מסוק.

7. נוהל מקרה לא צפוי ברפסודה:

בכל מקרה בלתי צפוי ברפסודה יש להוריד מיד את המפרש ולהזעיק את אחת מסירות הליווי באמצעות דגלון אדום.

18. סימנים מוסכמים ואמצעי עזר

- א. הורדת מפרש: במקרה מצוקה יש להוריד את המפרש.
- ב. זיקוק אדום: זיקוק אדום הנורה מספינת הליווי, משמעותו הפסקת השיט והורדת המפרשים של כל הרפסודות במשט. יש להודיע על מצוקה לספינות ולסירות הליווי, לאחראי בחוף הנחיתה, לאחראי משט הרפסודייה ולכל הגורמים האחרים הקשורים למשט.

19. נוהל גרירה

- א. אין הגבלה לגרירת רפסודות בלתי מאוישות.
- ב. בעת גרירת רפסודה על-ידי כלי שיט יש להקפיד שקשירת הרפסודה לכלי הגורר תיעשה בתיאום מלא עם הספינה הגוררת.
- ג. קשירת משולש הגרירה תהיה במקומות הנמוכים ביותר האפשריים בשתי פינות קדמיות של סיפון הרפסודה, ותיעשה לפני יציאת הרפסודה לים.

20. גרירת רפסודה מאוישת

- א. גרירת רפסודה מאוישת היא פעולה בלתי שגריתית. היא תבצע במקרים חריגים ותוך הקפדה להרחיק את צוות הרפסודה מאזור הקשירה.
- ב. אם הרוח תפסיק לנשוב, והאחראי על משט הרפסודייה וקצין הבטיחות הימי יחליטו שהעברת צוות הרפסודות מסוכנת מאוד, ייגררו הרפסודות, וצוותיהן עליהן.
- ג. אם צריך לתקן את כיוון הרפסודה, והאחראי על משט הרפסודייה וקצין הבטיחות הימי יחליטו שהדבר חיוני, יחזיר אותה האחראי לנתיב השיוט, ויבטיח את נחיתת הרפסודה בחוף הנחיתה המתוכנן.
- ד. אם תתפרק הרפסודה במים, יועברו אנשי הרפסודה, בסיוע סירות הליווי, לספינות הליווי.

